LİSANSÜSTÜ GERMANİSTİK ÖĞRENCİLERİ KONGRESİ

Güncel Yönelimler ve Araştırma Perspektifleri

13 MART 2025

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ
ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ÖZET KİTABI

Lisansüstü Germanistik Öğrencileri Kongresi:
Güncel Yönelimler ve Araştırma Perspektifleri

Özet Kitabı

13 Mart 2025

İstanbul

Organizasyon Komitesi

Doç. Dr. Şebnem Sunar

Doç. Dr. İrem Atasoy

Araş. Gör. Serra Yılmaz As

İÇİNDEKİLER

Hermann Hesse'nin *Siddhartha*'sında Mavi Çiçek: Romantik Bir Motifin Doğu Felsefesiyle Buluşması 1
Hakan Dolan

Hastalığın Zamanı: Thomas Mann'ın *Büyülü Dağ* Eserinde Zaman Fenomenolojisi 2
Merve Arslan

Mann'dan Hesse'ye: *Büyülü Dağ* ve *Demian* Romanlarının Alman Tini Sorunsalı Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi 3
Uğur Eyboğlu

Grete Weil'in Anlatılarında Nasyonal Sosyalist Mekanizmalar: Hafıza ve Kültür Bağlamında Bir Çözümleme 4
Ayşenur Özkan Işık

Adolf Hitler'i 80 Yıl Sonra Yeniden Yorumlamak 5
Fevzi Buğra Ceylan & İzzet Efe

Renan Demirkan'ın *Üç Şekerli Demli Çay* Romanında Kültür Şoku 6
Yunus Kınalı

Doğa, Beden ve Toplum: Thomas Bernhard'ın *Düzelti* Adlı Eserinin Ekofeminist Bir Analizi 7
Serra Yılmaz As

Heinrich Böll'ün *Palyaço* Romanı Üzerinden Savaş Sonrası Alman Toplumunda Kimlik Sorunsalı 8
Altan Tosuncuk

Thomas Melle'nin *Sickster* Romanında Neoliberalizm Olgusu: Byung-Chul Han'ın Kuramı Bağlamında Bir Okuma 9
Suna Yıldırım

Sesin ve Sessizliğin Ötesinde: *Jenseits der Stille* Adlı Filmin Göstergebilimsel Çözümlemesi 10
Betül Kocabey

İnternet Memelerinde Alman Stereotipleri: "Ahlmann" Ailesi Üzerine Bir İnceleme 11
İhsan Tunay

Almanca ve Türkçedeki Zıtlık Bildiren Bağlaçlar-Karşılaştırmalı Bir Çalışma 12
Nevze Beşer

Doğal Dil İşleme Modelleri Özelinde Ayrılabilen Fiillerin Dilbilgisel Özelliklerinin İncelenmesi 13
Eray Aydın

OG Keemo'nun *Mann beisst Hund* Albümü: Hip Hop ve Medyalararasılığa Edebiyat Biliminden Bir Bakış 14
Gülsüm Köse

Edebî Ürün Ortaya Koyma Aşamasında Yeni Dönem: Dijital Yayıncılık 15
Zeynep Karaca

Nörobilişimsel Poetika: Alman Edebiyatı Üzerine Çağdaş Bir Yaklaşım 16
Oğuzhan Turgay Özdemir

Nibelunglar Destanı ve *Dede Korkut Hikayeleri*'nde Vefa Motifinin Tasviri: Bir Karşılaştırma 17
Murat Bayram

Anlamın İzinde: Hans Magnus Enzensberger'in *Verteidigung der Wölfe gegen die Lämmer* Şiirine Yapısökümcü Bir Yaklaşım 18
Bahadır Kaplan

Kongre Programı 19

Hermann Hesse'nin *Siddhartha*'sında Mavi Çiçek: Romantik Bir Motifin Doğu Felsefesiyle Buluşması

Hakan DOLAN[1]

[1]Milli Savunma Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksek Okulu, İstanbul, Türkiye
E-mail: hakanruzgar8@gmail.com

Bu çalışmada 20. Yy. Alman Edebiyatının en önemli yazarlarından Nobel Edebiyat ödüllü ve İsviçre asıllı Hermann Hesse'nin *Siddhartha* adlı eserindeki ruhsal arayış ile Erken Alman Romantik Döneminin simgesel motiflerinden biri olan Mavi Çiçek (Blaue Blume) arasındaki bağlantı incelenecektir. *Siddhartha*, Hermann Hesse'nin Hint felsefesinden etkilenerek kaleme aldığı, evrensel bir amaç güderek modern insanın varoluşsal arayışına ışık tutmayı amaçlayan önemli bir romanı olarak öne çıkmaktadır. Çeşitli efsanelerden ve metinlerden ortaya çıktığı düşünülen, Alman Edebiyatında ise Novalis (Georg Philipp Friedrich Freiherr von Hardenberg) tarafından Romantik dönemde ilk kez kullanılan Mavi Çiçek motifi kimi zaman bir Doğu mistisizmi öğesi, kimi zaman aşk-din sentezinin temsili, kimi zamansa ruhsal veya ahlaki gelişimin merkezî sembolü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sayede Mavi Çiçek, yalnızca bir motif veya dekoratif unsur değil, Romantik akımın temel duygularını, arayışlarını ve sembolik dünyasını bünyesinde taşıyan bir sembol özelliği taşımaktadır. Mavi Çiçek, Romantik Dönemde bireyin hakikat, ideal ve özlem arayışını sembolize ederken, *Siddhartha*'da bu arayış, bireyin doğa ve deneyim yoluyla aydınlanmaya ulaşma sürecinde somutlaşmaktadır. Bu çalışmada *Siddhartha*'nın çıkmış olduğu yolculuk, Mavi Çiçek motifi üzerinden yorumlanması ve aralarındaki bağlantı tartışmaları irdelenecektir. Bu çalışmanın amacı, *Siddhartha*'nın Doğu felsefesinden beslenen aydınlanma anlatısının, Romantik dönemin doğa ve özlem merkezli düşünce yapısıyla nasıl ilişkilendirilebileceğini incelemektedir. Bu minvalde, mavi çiçek motifinin, *Siddhartha*'daki ruhsal yolculuk ve aydınlanma sürecine evrensel bir derinlik kattığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, Hermann Hesse'nin eserinde Romantik Döneme özgü bir simgenin modern bir anlatıyla nasıl yeniden yorumlandığının ortaya konulması hedeflenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Hermann Hesse, *Siddhartha*, Mavi Çiçek, Novalis, Alman Romantizmi

Hastalığın Zamanı:
Thomas Mann'ın *Büyülü Dağ* Eserinde Zaman Fenomenolojisi

Merve K. ASLAN[1]

[1]İstanbul Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: mervekuzu2578@gma2l.com

Yazınsal modernizmin en vurucu ve üretken isimlerinden Thomas Mann, Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıcından iki yıl önce *Büyülü Dağ* romanını kaleme almaya başlamış, eser ancak bu tarihten on iki yıl sonra yayımlanarak Alman edebiyatının en önemli yapıtlarından biri haline gelmiştir. Çağının ruhunu ustalıkla yansıtan bu eseri ele alan araştırmalar, içerik incelemesinde yüzyıl dönümü etrafında şekillenen politik gelişmelere, savaş öncesinin yarattığı kriz ve beraberinde gelen hastalık anlatısına, toplumsal değişimlere yoğunlaşmıştır. Ayrıca Büyülü Dağ'ın biçimsel ve içeriksel özelliklerinden doğal olarak doğan "zaman" tartışmasına odaklanmış; romandaki düşünsel boyut ve özellikle zaman kavramı, Kant, Schopenhauer, Nietzsche ve Bergson gibi düşünürlerle ilişkilendirilerek uluslararası düzeyde ele alınmıştır. Bununla birlikte Thomas Mann'ın *Büyülü Dağ'*da ele aldığı çok katmanlı zaman kavramı, zamandaşlıkları (Zeitgenossenschaft) öne sürülerek Henri Bergson'un zaman felsefesi ile sıkça ilişkilendirilmiş, yine başka bir zamandaşı olan Edmund Husserl'in zaman fenomenolojisi ile romanda ele alınan zaman deneyimi arasındaki olası benzerliklere neredeyse hiç değinilmemiştir. Bu araştırmanın amacı, *Büyülü Da*ğ'da sıkça konu edinilen zaman olgusunun zamansallık (Temporalität) bağlamında değerlendirilerek roman karakterlerinin zaman deneyimlerinin toplumsal, mekânsal ve patolojik olgulara göre nasıl bir değişime uğradığını ele almaktır. Bu bağlamda konuyu yazınsal modernizmin yüzyıl dönümü etrafında gelişen "Modernizmin Krizi" (Krise der Moderne) ve "Hastalıklı Olan" (das Krankhafte) kavramları etrafında incelemek ve klasik fenomenoloji ile modern psikopatolojik fenomenolojinin zamansallık ve bedensellik kavramları ile ilişkilendirmek hedeflenmiştir. Sıkça araştırma konusu olmuş yazarın ve eserinin psikopatolojik fenomenoloji ve zaman fenomenolojisi bağlamında incelenmesi ile araştırmanın yazınsal modernizm içerisinde bireysel ve toplumsal zaman deneyimine ve yine hastalık ve sağlıktaki zaman deneyimine yeni bir bakış açısı getirmesi beklenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Thomas Mann, *Büyülü Dağ*, Zamansallık, Hastalık, Fenomenolojik Psikopatoloji

Mann'dan Hesse'ye: *Büyülü Dağ* ve *Demian* Romanlarının Alman Tini Sorunsalı Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi

Uğur Eyboğlu[1]

[1]İstanbul Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: eyuboglugur@gmail.com

Bu çalışmamım amacı, Thomas Mann'ın *Büyülü Dağ* ile Hermann Hesse'nin *Demian* adlı romanlarını "Alman tini sorunsalı" bağlamında karşılaştırmaktır. Alman tini sorunsalı, özellikle 18. yüzyıldan itibaren modernite sürecinin Alman toplumsal ve politik yaşamında yol açtığı krizler doğrultusunda, Alman kimliğinin ne olduğu ve nasıl şekillenmesi gerektiğine dair Alman entelijansiyası tarafından yürütülen tartışmalara tekabül etmektedir. Alman tini sorunsalının temelinde, modern düşüncenin doğasında bulunan zihin-beden, ruh-madde, akıl-içgüdü gibi ikici kategoriler bulunur. Bu kategoriler, entelektüel söylem aracılığıyla modern toplumun normlarını ve iktidar biçimlerini düzenleyen unsurlar hâline gelmiştir. Bu bağlamda çalışma, modern Alman entelektüel akımlarındaki örnekler üzerinden bu karşıtlıkların Alman toplumsal ve politik yaşantısını nasıl etkilediğini ve Alman ulusal kimliğinin inşasında nasıl bir rol oynadığını irdeleyecektir. Tıpkı öncülleri gibi, Thomas Mann ve Hermann Hesse de 20. yüzyıla dek varlığını sürdüren Alman tini sorunsalını eserlerinde ikilikler çerçevesinde ele almışlardır. Thomas Mann, Alman tininin doğanın bir uzantısı olarak gördüğü kültür ile uygarlık karşıtlığı çerçevesinde; Hermann Hesse ise kültürü görece özdeşleştirdiği doğa ile uygarlık karşıtlığı çerçevesinde Alman tini sorunsalını ele alır. Bu doğrultuda çalışma, her iki yazarın Alman tini sorunsalına bu ikilik bağlamında nasıl yaklaştıklarını ve karşılaştırılacak romanlarda ikiliği nasıl yansıttıklarını inceleyecektir. Ayrıca, romanlardaki Alman tini temsillerinde Alman entelektüel akımlarının izleri aranacak ve Mann ve Hesse'nin Alman tini sorunsalı kapsamında sahip oldukları politik ve estetik beklentiler değerlendirilecektir. Romanlar, Alman tarihi, felsefesi ve edebiyatının oluşturduğu örüntü çerçevesinde karşılaştırılacağı için çalışmanın yöntemi, metinlerarası ve disiplinlerarası bir okuma niteliği taşımaktadır.

Anahtar Sözcükler: Alman tini, Thomas Mann, Hermann Hesse, modernite, ikicilik

Grete Weil’ın Anlatılarında Nasyonal Sosyalist Mekanizmalar: Hafıza ve Kültür Bağlamında Bir Çözümleme

Ayşenur ÖZKAN IŞIK[1]

[1]Marmara Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: aysenur.ozkan@tau.edu.tr

Nasyonal Sosyalizm dönemi, insanlık tarihinin karanlık dönemlerinden birini oluşturmaktadır. Nazi Almanyası’nın baskıcı rejimi, yalnızca siyasi ve ekonomik alanlarda değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel alanlarda da derin etkiler bırakmıştır. Bu dönemde kaleme alınan edebi eserler, Nasyonal Sosyalist mekanizmalar hakkında önemli bilgiler sunmakla birlikte, aynı zamanda gelecek nesiller için bir hatırlatma işlevi görmektedir. Bu çalışmada, Nazi dönemi mekanizmalarının kurgusal ve kurgusal olmayan metinlerde nasıl ele alındığı analiz edilmekte, Alman kültür tarihinin belirli dönemlerinde ortaya çıkan ideolojik ve toplumsal etkileşimlerin bireyler üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir. 20. yüzyılın önemli edebi figürlerinden biri olan Grete Weil, Nasyonal Sosyalizm dönemine tanıklık etmiş ve eserlerinde bu dönemin etkilerini derinlemesine işlemiştir. Weil'ın eserleri, Nazi rejiminin totaliter mekanizmalarını ve uygulamalarını ayrıntılı bir şekilde ele alırken, anı kültürü bağlamında incelendiğinde yalnızca politik bir eleştiri değil, aynı zamanda kişisel bir tanıklık ve tarihî-kültürel belleğin bir kaynağı olarak da değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, bu çalışma, Grete Weil’ın eserlerini temel alarak Nasyonal Sosyalizm dönemine dair kültürel ve toplumsal mekanizmaları analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada, Grete Weil’ın eserlerinde Nazi rejiminin ideolojik ve toplumsal mekanizmalarının nasıl temsil edildiği, bu temsillerin kişisel tanıklık ile toplumsal bellekle nasıl etkileşime girdiği ve bu anlatıların gelecek nesillere tarihsel bilinci aktarmadaki rolü incelenmektedir. Aleida ve Jan Assmann’ın bellek teorileri, Maurice Halbwachs’ın kolektif hafıza kavramı ve Theodor W. Adorno ve Hannah Arendt’in çalışmaları, bu çalışmanın kuramsal temelini oluşturmaktadır. Weil’ın eserleri, bireysel deneyimlerin edebi yansımalarını ve bu deneyimlerin toplumsal hafızayı nasıl şekillendirdiğini anlamak için bu teorik çerçeve içerisinde ele alınmaktadır. Bu çalışma, Nasyonal Sosyalizm dönemine dair kolektif hafızanın edebiyat yoluyla nasıl şekillendiğini ve bu hafızanın sürdürülebilirliğinin toplumsal dönüşümdeki önemini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Hatırlama Kültürü, Grete Weil, Nasyonal Sosyalist Mekanizmalar, Kolektif Hafıza, Holokost

Adolf Hitler'i 80 Yıl Sonra Yeniden Yorumlamak

Fevzi Buğra CEYLAN[1], İzzet EFE[2]

[1]Sakarya Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, Sakarya, Türkiye
E-mail: bugra.ceylan@ogr.sakarya.edu.tr

[2]Sakarya Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, Sakarya, Türkiye
E-mail: izzet.efe@ogr.sakarya.edu.tr

Bu çalışma, Adolf Hitler'in *Downfall* (2004) ile *Look Who's Back* (2015) filmlerindeki sinematik temsil biçimlerini farklı tarihsel ve kültürel bağlamlarda incelemeyi ve birbiri ile karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın temel kuramsal çerçevesi, karşılaştırmalı edebiyatın kavramsal araçlarından biri olan Tertium Comparationis üzerine inşa edilmiştir. Tertium Comparationis, iki metin, film veya kültürel ürün arasında karşılaştırma yapılmasını mümkün kılan bir ortak zemin veya kesişim noktası olarak tanımlanır. Bu bağlamda, çalışmada Hitler figürünün temsili, liderlikten modern bir medya fenomenine dönüşümüne kadar geniş bir spektrumda ele alınarak, iki filmdeki tematik, söylemsel ve davranışsal unsurlar, benzerlik ve farklılıkları açısından değerlendirilmektedir. Tertium Comparationis bağlamında, iki filmde yer alan Adolf Hitler figürleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar belirginleşir. *Downfall*, Hitler'in liderlik dönemindeki otoritesini sergilerken *Look Who's Back*, onun medya ve popüler kültür aracılığıyla modern bir figür olarak yeniden inşa edilişini hiciv yoluyla yansıtır. Bir araştırma öznesi olarak Adolf Hitler'in sinematik temsillerindeki benzerlikler ve farklılıkların nasıl ortaya çıktığı, *Downfall*'de ideolojik sabiteleri ve liderlik anlayışının nasıl dramatize edilirken, *Look Who's Back'*te modern medya ve popüler kültür aracılığıyla bu figürün nasıl yeniden yaratıldığı ve bu dönüşümün, medya manipülasyonu ve popülist figürlerin yükselişi bağlamında hangi çağdaş eleştirileri gündeme getirdiği soruları cevap bulacaktır. Tertium Comparationis çerçevesinde gerçekleştirilecek olan bu karşılaştırmalı analiz, her iki filmdeki Hitler temsillerinin ideolojik ve kültürel boyutlarda nasıl farklılaştığını ve benzerlikler taşıdığını daha açık bir şekilde ortaya koyacaktır. Dahası, Hitler'in tarihsel bir figürden modern bir medya fenomenine dönüşümünü aktararak, çağdaş popüler kültürün radikal ideolojileri nasıl yeniden ürettiğini sorgulayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Karşılaştırmalı Edebiyat, Tertium Comparationis, Adolf Hitler, *Downfall, Look Who's Back*

Renan Demirkan'ın *Üç Şekerli Demli Çay* Romanında Kültür Şoku

Yunus KINALI[1]

[1]Milli Savunma Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
E-mail: yunus.kinali@msu.edu.tr

Bu çalışmada Renan Demirka'nın *Üç Şekerli Demli Çay* adlı eseri, göçün etkileri bağlamında ele alınacaktır. Eser; otobiyografik özellikler içermesi, yazarın ilk ve en çok satan romanı olması gibi çarpıcı özelliklere sahiptir. Dolayısıyla üzerine yapılan çalışmalarla literatürde de ağırlığını hissettirmektedir. Geçmişte Türkiye'den Almanya'ya gerçekleşen göç akımları, birçok sorunu beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar başlangıçta göz ardı edilmeye çalışılsa da etkisini zamanla sürdürmüş ve sonuçları farklı alanlarda farklı şekillerde tezahür etmiştir. Edebiyat alanı da bu durumdan etkilenmiş ve kendi içinde yeni bir kavram türetmiştir. Göçmen Edebiyatı (Migrantenliteratur) olarak ortaya çıkan bu kavram, günümüzde Kültürlerarası Edebiyat (Interkulturelle Literatur) çatısı altında mevcudiyetini sürdürmektedir. Ekonomik sebeplerden ötürü göç eden işçilerin ve ardından gelen kuşakların oluşturduğu bu edebiyat dalı; uyum problemi, kültür şoku, yabancı düşmanlığı, kimlik arayışı, vatana ve uzaktakilere duyulan özlem gibi çeşitli konuları ele almaktadır. Türk asıllı Alman yazar olarak Göçmen Edebiyatının önemli isimlerinden birisi olan Renan Demirkan da bahsi geçen konuları birçok eserinde resmetmiştir. *Üç Şekerli Demli Çay* adlı roman ise bu açıdan bir başyapıt niteliği taşımaktadır. Bu nedenle eserle alakalı çeşitli analizler ve incelemeler söz konusudur. Bu çalışmanın amacı eserde yer alan göç olgusunu ve beraberinde getirdiği sosyal, kültürel ve çevresel etkileri ortaya koymaktır. Bu doğrultuda ilgili eser, Edebiyat Biliminde yer alan Metne Bağlı Yorumlama (Werkimmanente Interpretation) tekniğine göre, kültür şoku imgesi üzerinden analiz edilecektir. Yapılan analizlerle elde edilen bulguların, sonuç bölümünde kültür şoku kapsamında yardımcı olacağı ön görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Kültür Şoku, Göç Olgusu, Göçmen Edebiyatı, Renan Demirkan, *Üç Şekerli Demli Çay*

Doğa, Beden ve Toplum: Thomas Bernhard'ın *Düzelti* Adlı Eserinin Ekofeminist Bir Analizi

Serra YILMAZ AS[1]

[1]İstanbul Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: serra.yilmaz@istanbul.edu.tr

Doğa ve kadın bedeni Batı kültüründe genellikle zayıf, pasif ve bastırılmış olarak algılanmaktadır. Bu bakış açısına göre kadın bedeni genellikle medeni toplumlar tarafından hükmedilen ve kontrol edilen doğa ile ilişkilendirilir. Bu açıdan fiziksel hastalık, toplumun bedeni ve doğayı kontrol etme ihtiyacının bir tezahürü olarak görülebilir. Thomas Bernhard'ın Türkçeye *Düzelti* adıyla çevrilen romanında hastalık kavramı kendini farklı şekillerde gösterir ve bu nedenle farklı çözümlemelere olanak tanıyabilir. Thomas Bernhard'ın yapıtlarında sıkça görülen birey-toplum çatışması, bu romanda hastalık metaforu üzerinden işlenir. Roman insan algısı ve doğası üzerine eleştirel bir analiz içerir ve Roithamer adında bir adamın hikâyesini konu alır. Roithamer, intihar etmeden önce mükemmel evi inşa etmeye girişir. Romanın merkezinde bir erkek kahraman yer alsa da, bu karakterin kız kardeşi de olay örgüsünde eşit derecede önemli bir rol oynamaktadır. Bu karakter, tıbbî müdahaleleri reddederek insan bedeninin tamamen kontrol edilebilir ve yönetilebilir olduğu fikrine karşı bir tür direnç göstermektedir. Hastalığını ve yaklaşan ölümünü insanın yaşam döngüsünün ve daha büyük ekolojik sistemin bir parçası olarak kabul eder. Ekofeminist teoriyi kuran ve bu teoriyi edebiyat eleştirisi bağlamında temellendiren toplumsal cinsiyet kuramcısı Greta Gaard, bu alandaki öncü isimlerden biridir. Greta Gaard'a göre ekofeminist teori, kadınları ve doğayı toplumsal iktidarın nesneleri olarak tanımlar ve bu sebeple her ikisinin de ezilmesinin doğrudan ilişkili olduğunu savunur. Ekofeminist teorinin bu yaklaşımı göz önüne alındığında *Düzelti* adlı romandaki kız kardeşin hastalığı, toplumun kadın bedenini ve doğasını baskı altına alan beklenti ve kurallarına karşı bir tür kadın direnişi olarak yorumlanabilir. Çalışmada, kız kardeşin hastalığı ile romandaki toplumsal eleştirinin ilişkisi incelenecek ve bu ilişki dolayımıyla romanın ekofeminist bir okumaya ne ölçüde olanak tanıdığı tartışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Thomas Bernhard, *Düzelti*, ekofeminizm, kadın, doğa

Heinrich Böll'ün *Palyaço* Romanı Üzerinden Savaş Sonrası Alman Toplumunda Kimlik Sorunsalı

Altan TOSUNCUK[1]

[1]Marmara Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: altantosuncuk@gmail.com

Bu araştırma, savaş sonrası Alman edebiyatının önemli temalarından biri olan kimlik ve aidiyet sorununu, Alman yazar Heinrich Böll'ün *Palyaço* adlı eseri ekseninde incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, romanın başkahramanı olan melankolik palyaço Hans Schnier üzerinden, savaş sonrası Alman toplumunun ruh halini ve toplumsal yapısını ele almaktadır. Savaşın yıkıcı etkilerinin, bireylerin kimlik algısını nasıl dönüştürdüğü ve toplumsal normlar ile bireysel kimlik arasındaki çatışmaların hangi dinamikler doğrultusunda şekillendiği üzerinde durulmaktadır. Heinrich Böll, *Palyaço* adlı romanında savaş sonrası Alman toplumunun içine düştüğü ahlaki ikilemleri ve riyakârlığı keskin bir eleştirel bakışla işlerken, karakterin içsel dünyası üzerinden de bireysel kimlik krizi ve aidiyet arayışını anlatmaktadır ve bunu yaparken nasyonal sosyalizmin toplumsal yapı üzerindeki etkilerine de sert bir şekilde dikkat çekmektedir. Hans Schnier, hem topluma hem de kendisine yabancılaşmış bir figür olarak, savaş sonrası dönemde bireylerin yaşadığı kimlik buhranını simgelemektedir. Sonuç olarak roman, savaş sonrası Alman toplumunda yaşanan etik çöküşü gözler önüne sererken, bireysel ve toplumsal kimlik arasındaki derin uçurumu çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, çalışma, *Palyaço* romanı üzerinden savaşın toplumsal ve bireysel düzeydeki etkilerini ele alarak, kimlik sorunsalının savaş sonrası Alman edebiyatındaki yerini, toplumda ötekileştirilen Hans Schnier karakteri üzerinden ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Sözcükler: Heinrich Böll, aidiyet, bireysel kimlik, savaş sonrası Alman toplumu, nasyonal sosyalizm

Thomas Melle'nin *Sickster* Romanında Neoliberalizm Olgusu: Byung-Chul Han'ın Kuramı Bağlamında Bir Okuma

Suna YILDIRIM[1]

[1]Marmara Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: suna.yildirim@hotmail.de

Thomas Melle'nin *Sickster* (2011) romanı, Thorsten Kühnemund karakteri üzerinden neoliberalizmin bireyler ve ilişkiler üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Thorsten, modern toplumun başarı odaklı taleplerine uyum sağlama çabası içinde, ruhsal ve bedensel çöküş yaşayan bir birey olarak dikkat çekmektedir. İş dünyasında elde ettiği başarı, onu sürdürebilme zorunluluğu nedeniyle derin bir kimlik krizine sürüklemektedir. Bu bağlamda Thorsten, sürekli kendini optimize etme (Selbstoptimierung) baskısının getirdiği tükenmişlik (Burnout), yalnızlık (Einsamkeit) ve yabancılaşma (Entfremdung) gibi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Byung-Chul Han'ın Yorgunluk Toplumu (Müdigkeitsgesellschaft) ve Şeffaflık Toplumu (Transparenzgesellschaft) kavramları, bu durumların analizinde önemli bir çerçeve sunmaktadır. Thorsten'in yaşadığı çöküş, yalnızca bireysel bir sorun olmaktan öte, Laura De Hio ile ilişkisini de derinden etkilemektedir. Laura, neoliberal toplumun başarı ve görünüm odaklı beklentilerine uyum sağlamaya çalışan, bu süreçte kendi içsel yalnızlığını ve yabancılaşmasını yaşayan bir başka neoliberal özne (neoliberales Subjekt) olarak betimlenmektedir. Neoliberalizmin bireyselliği teşvik ederek sosyal bağların zayıflamasına yol açması, Thorsten ile Laura'nın ilişkisini giderek daha kırılgan bir hâle getirmektedir. İki karakter arasındaki bu mesafe, Laura'nın Thorsten'e bağlanma çabasıyla daha da belirginleşmektedir. Aynı zamanda, yaşlanma olgusu her iki karakter için de gençlik ve dinamizmi yücelten neoliberal değerlerle çatışma noktası oluşturmaktadır. Değişimin kaçınılmazlığı, kimlik kaybını ve aidiyete duyulan yabancılaşmayı daha da derinleştirmektedir. İlişkilerindeki duygusal mesafe, neoliberal değerlerin bireyler üzerindeki yıkıcı etkilerini açıkça ortaya koymaktadır. Bu çalışma, Thorsten'in başarıyı sürdürme zorunluluğunun ve neoliberal toplumun taleplerinin, bireylerin ruhsal ve bedensel sağlığı ile ilişkileri üzerindeki etkilerini ele almayı amaçlamaktadır. Thomas Melle'nin romanında kullanılan anlatım teknikleri, neoliberalizmin birey ve toplumsal bağlar üzerindeki etkilerini eleştirel bir perspektifle görünür kılmaktadır ve bu tekniklerin analizi, Alman Dili ve Edebiyatı ile eleştirel teorileri bir araya getirerek akademik tartışmalara yeni bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Neoliberalizm, Thomas Melle, *Sickster*, Yorgunluk Toplumu, Byung-Chul Han

Sesin ve Sessizliğin Ötesinde: *Jenseits der Stille* Adlı Filmin Göstergebilimsel Çözümlemesi

Betül KOCABEY[1]

[1]İstanbul Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: betulkocabeyy@gmail.com

Ses ve sessizlik her ne kadar ilk bakışta zıt kavramlar gibi görünse de aralarında birbirini tamamlayan, karmaşık, dinamik ve çok katmanlı bir ilişki bulunmaktadır. Ses, sessizliğin kendine özgü dinginliğini, tekdüzeliğini kırarken, sessizlik ise bir sesi vurgulayabilir, ona farklı anlamlar katabilir. Bu zıtlığı verebilmek için film kendi anlatım olanaklarını kullanarak farklı gösterge sistemlerinden yararlanmaktadır. Filmde yer alan bazı semboller, motifler, anlatım teknikleri aracılığıyla ses ve sessizliğin zıt ancak karşılıklı olan ilişkisi vurgulanabilmektedir. Göstergebilim de göstergelerin bir arada kullanılarak ürettiği bu anlamı çözümleyerek filme dair bilimsel bir analiz yapma imkânı sunmaktadır. Alman yönetmen ve senarist Caroline Link'in 1996 yapımı *Jenseits der Stille* (*Sessizliğin Ötesinde*) adlı filmi ve 1997 yılında yayımlanan aynı adlı romanında da ses ve sessizliğin sürekli bir arada bulunmasından ortaya çıkan gerilim, işitme engelli olan ve olmayan figürler üzerinden işlenmektedir. İşitme engelli karakterlerin dünyası ve duyabilenlerin dünyası olarak birbiriyle sürekli çatışma halinde olan iki farklı dünyayı anlatan *Jenseits der Stille*, filmde ve kitapta hem sesi hem de sessizliği çeşitli göstergelerle aktarmaktadır. Bu bildiride *Jenseits der Stille* filminde birer anlatım aracı olarak kullanılan ses ve sessizliğin birbirine karşıt olan ama aynı zamanda birbirlerini tamamlayarak anlam üreten bütünleşik ve çelişkili ilişkisi incelenecektir. Planlanan bu çalışmada göstergebilimsel çözümleme ölçütlerinden yararlanılarak bu çelişkili ilişkinin ne gibi anlatım tekniklerinin kullanılarak izleyiciye aktarıldığı ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: göstergebilim, film analizi, ses, sessizlik, *Jenseits der Stille*

İnternet Memelerinde Alman Stereotipleri: “Ahlmann” Ailesi Üzerine Bir İnceleme

İhsan TUNAY[1]

[1]Marmara Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: ihsan.tunay@marmara.edu.tr

Günümüzde, sosyal medyanın kullanımı, bireylerin yaşamlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Sosyal ağlar, kullanıcıların kişisel yaşantılarına dair içerikleri paylaştıkları, güncel haberleri takip ettikleri ve eğlenceli içerikler tükettikleri önemli dijital alanlardır. Bu dijital alanlarda pek çok genç, paylaşımlar, beğeniler ve yorumlar aracılığıyla birbirleriyle iletişim kurma ve etkileşimde bulunma fırsatını yakalamaktadır. İnternet memeleri, sosyal medyada paylaşılan, dilsel ve görsel öğelerden oluşan ve mizahi anlatım sunarak düşüncelerin ve fikirlerin aktarılmasında kullanılan dijital iletişim araçlarıdır. İnternet memeleri üzerine yapılan araştırmalar henüz gelişen bir alandır. Yapılmış araştırmalarda çoğunlukla siyasi memeler üzerine yoğunlaşılmıştır. Bu çalışmada, “alman_memes2.0” adlı Instagram sayfasında yaratılan “Ahlmann” ailesi ve üyeleri Sacks (1995)’ın “üyelik kategorizasyonu” kuramı çerçevesinde yaş ve cinsiyet kategorilerine göre sınıflandırılmıştır. Aile üyelerinin Alman stereotipik özellikleri, sosyolojide geliştirilen ve toplum dilbilim çalışmalarında uygulanan Bourdieu (1987)’nün “kültürel sermaye” kuramı çerçevesinde Keim (2008)’ın “iletişimsel sosyal üslup” konseptiyle çözümlenmiştir. İnternet memelerinde bu özelliklerin yazı ve görsel aracılığıyla ne şekilde oluşturulduğu ve nasıl yansıtıldığı Drescher/Dausendschön-Gay (1995)’in “etiketleme ve çağrıştırma” yöntemiyle gösterilmiştir. Bu bağlamda “alman_memes2.0” adlı Instagram sayfası baz alınarak 1000’e yakın “Alman” meme’i arasından 8 tanesi Alman kategorisi ve 18 tanesi “Ahlmann” ailesi ile ilgili olmak üzere, 26 farklı örnek seçilmiştir. “Ahlmann” ailesini oluşturan Achim, Anette, Annika ve Andi karakterlerini ele alan internet memelerinin 2019 ile 2023 yılı arasındaki paylaşım ve etkileşim oranları da grafiklerle ele alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: sosyal medya, internet meme, caps, alman_memes2.0, stereotip

Almanca ve Türkçedeki Zıtlık Bildiren Bağlaçlar - Karşılaştırmalı Bir Çalışma

Nevze BEŞER[1]

[1]Marmara Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: n.ozturk@hotmail.de

Bu tezin amacı, Almanca ve Türkçedeki bağlı cümlelerdeki zıtlık bildiren bağlaçların kullanımındaki farklılıkları ortaya çıkarmaktır. Tez, zıtlık anlamı taşıyan ifadelerin dilbilgisel seçeneklerinin yanı sıra alternatif (leksikal) ifade olanaklarını da incelemeyi amaçlar. Bu konuya yönelik daha önce başka diller için yapılan karşılaştırmalı çalışmalardan yararlanarak Türkçe- Almanca için karşılaştırmalı bir çalışma oluşturulmaktadır. Tezin odak noktası, alternatif karşıtlık ifadelerinin biçimsel ve anlamsal özelliklerini incelemektir. Detaylı bir bütünce analizi (Korpusanalyse) yapıldıktan sonra, Almanca ve Türkçe romanlar karşıtlık ifadeleri açısından incelenmiştir. Romanların dijital versiyonları kullanılarak kelime işlem programı yardımıyla gerekli ifadeler tespit edilmiş, zıtlık ifadelerini içeren cümlelerin yapısal ve anlamsal farklılıkları ortaya çıkarılmıştır. İfadeler, Blühdorn ve Golubeva isimli dilbilimcilerin tanımları temel alınarak incelenmiş , "yetersiz karşı neden" ya da "yetersiz karşı koşul" kriterlerine göre değerlendirilmiştir. Elde edilen ifadeler Di Meola ve Rezat isimli dilbilimcilerin biçimsel ve anlamsal kategorine göre ayrılmış, tespit edilen sıklıkları tabloyla gösterilmiştir. Aynı yöntemle leksikal (alternatif) ifadeler de incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar değerlendirilerek, iki dil arasındaki zıtlık bildiren ifadelerdeki benzerlik ve farklılıklar ortaya çıkartılacaktır.

Anahtar Sözcükler: karşıtlık, zıtlık bildiren bağlaçlar, karşılaştırmalı dilbilim, bütünce dilbilimi, işlevsellik

Doğal Dil İşleme Modelleri Özelinde Ayrılabilen Fiillerin Dilbilgisel Özelliklerinin İncelenmesi

Eray AYDIN[1]

[1]Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, Tekirdağ, Türkiye
E-mail: aydin1eray@gmail.com

Gelişen teknolojiyle birlikte insanlar dil edinimi, öğretimi ve çeviri için çeşitli araçlar, modeller, programlar, akıllı telefon uygulamaları kullanmaktadır. Dil ediniminde yeni bir yöntem olan ve günümüzde önemi giderek artan yapay zekâ ve bununla beraber gelen NLP(Doğal Dil İşleme) özellikle Türkçe gibi farklı bir dilbilgisi yapısı olan anadil konuşanları için etkili bir araçtır. Söz konusu araç Almanca dil bilgisinin önemli konu başlıklarından biri olan, yabancı dil öğrenen birçok kişi için adapte olunması zor bir yapı olarak görülen ayrılabilen fiillerin kullanımında da yardımcı olabilir. Bu teknolojiler, kullanıcıların dil öğrenim süreçlerini hızlandırmasına, kişiselleştirmesine ve daha verimli hale getirililmesine olanak tanır. Özellikle, ayrılabilen fiiller konusunda bağlam içinde doğru kullanımı öğrenme sürecini hızlandırarak akılda kalıcığı artırabileceği söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, ayrılabilen fiillerin bağlamsal yapısını anlamak ve doğal dil işleme modellerinin bu yapıları nasıl analiz ettiğini, nasıl doğru analiz etmesi gerektiğini ve çeviri, dil eğitimi gibi uygulamalarda doğruluk oranını nasıl artırabileceğimizi göstermektir. Veri seti oluşturmak, NLP için bağlamsal dil modellerinin (BERT, GPT) kullanımı, ayrılabilen fiilleri tanıma ve ayrılma durumlarını tahmin etme süreçlerini inceleme ve uygulama süreçlerinden örnek verme gibi yöntemler kullanılacaktır. Çalışmanın, NLP modellerinden kaynaklanan hataları en aza indirgemek için sistemin nasıl çalıştığını ve geliştirilebileceğini göstermesi, ayrılabilen fiiller temelli hataları azaltılmasına katkı sağlaması, Almanca dil bilgisi ve eğitimi için yeni teknolojik araçların geliştirilmesine katkı sağlaması ve NLP temelli sistemler için teorik bir altyapı oluşturmaya katkı sağlaması umulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Ayrılabilen fiiller, Yapay Zeka, NLP, GPT, Doğal Dil İşleme

OG Keemo'nun *Mann beisst Hund* Albümü: Hip Hop ve Medyalararasılığa Edebiyat Biliminden Bir Bakış

Gülsüm Köse[1]

[1]İstanbul Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: glsmkantarr@gmail.com

OG Keemo (Karim Joel Martin), 2022 yılında yayımladığı *Mann beisst Hund* albümüyle kariyerinin en büyük başarısına imza attı. Albüm, sanatçının Alman rap sahnesinin sınırlarını aşarak uluslararası bir ilgi görmesini sağladı. Bu başarının temelinde, hip hop kültürünün vazgeçilmez unsurlarından biri olan medyalararasılığın kullanımı yatmaktadır. Bir konsept albüm olarak tasarlanan *Mann beisst Hund*, tutarlı bir anlatı bütünlüğü sunan rap metinlerinin yanı sıra, provokatif video klipleriyle de dikkat çekmektedir. İlk izlenimde otobiyografik bir anlatı gibi görünse de, albümün hem dilsel hem de görsel katmanları, sinema, mitoloji ve edebiyat alanlarından zengin referanslar barındırmaktadır. Bu çalışmada, *C'est arrivé près de chez vous* (1992), *La Haine* (1995) ve *Sandmann* eserlerine yapılan metinsel, işitsel ve görsel göndermeler incelenerek rap ve hip hop'un medyalararası niteliği tartışılacaktır. Araştırmanın kuramsal çerçevesi, iletişim bilimi, anlatı teorileri ve edebiyat bilimindeki medyalararasılık yaklaşımlarına dayanmaktadır. Özellikle Irina O. Rajewski'nin medyalararasılık (2002) sistemi, bu olguların analizinde temel referans noktası olarak kullanılacaktır. İncelememiz, video kliplerde film analizi, rap metinlerinde lirik analiz ve her iki unsurun etkileşimini değerlendiren film müziği analizi yöntemlerini içerecektir. Ayrıca, albümün otuz yıl öncesine uzanan eserlere yaptığı göndermelerle nasıl geniş bir anlatı evreni oluşturduğu ele alınacaktır. Bu çalışma, rap metinlerinin edebiyat bilimi perspektifinden incelenmesine yönelik yeni bir yaklaşım sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Sözcükler: OG Keemo, hip hop studies, rap, medyalararasılık, klip analizi

Edebî Ürün Ortaya Koyma Aşamasında Yeni Dönem: Dijital Yayıncılık

Zeynep KARACA[1]

[1]Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, Tekirdağ, Türkiye
E-mail: 1248315102@nku.edu.tr

Yeni medyaların gelişimi ile birlikte dijitalleşme sürecinde yaşanan değişimler edebiyat ürünlerinin üretimi ve yayını açısından da önemli boyutlara ulaşmıştır. Bunlardan biri şüphesiz yapay zekâ araçlarıdır. Günden güne değişim ve gelişimini sürdüren yapay zekâ modelleri edebiyatta da okuyucu, yazar ve yayınevlerinin rollerini değiştirmiş, edebi ürün ortaya koyma aşamasında yeni bir döneme girilmeye başladığının sinyallerini vermeye başlamıştır. Günümüzde okuyucular, metin üretimi aşamasında yapay zekâ ile iş birliği içerisinde kendi içeriklerini üretebilmektedir; öyle ki yapay zekâ modellerinin de katkısıyla içerik oluşturma uygulamaları sayesinde kullanıcılar yazmak istedikleri yayın ile ilgili karakter ve olay örgüsü özelliklerini belirleyip hızlı bir şekilde metinlerini oluşturmaktadırlar. Bu bağlamda yayınevleri de tarz değiştirmiş ve son yıllarda dijital platformlarda yerlerini almışlardır. Geleneksel yayıncılık süreçlerinden biraz farklı olarak yazarlar dijital içerik oluşturma platformu üzerinden kitabını yazıp onu doğrudan kendileri yayınlama hakkına sahip olabilmektedir. Okuyucular tercih ettikleri kitaplara bu platformlardan erişip eserleri dijital formatta satın alıp okuyabilmektedir. Yazarlar da bu şekilde özellikle sosyal medya platformlarını da bir reklam aracı olarak kullanarak daha fazla okuyucu kitlesine ulaşma hedefini gerçekleştirebilmektedir. Bu çalışmada içerik ve şekil yönünden yapay zekâ destekli bir içerik oluşturma uygulaması, bir de dijital yayın oluşturma platformu incelenecektir. Bunlardan içerik oluşturma amacıyla öne çıkan “Novel AI: Book Creator” iken içerik yayınlama özellikleri ile öne çıkan ise “Bookrix” adlı platformlardır. Bunun yanı sıra, örnek yayın olarak yapay zekâ ile oluşturulan “Die Kraft in Avas Träumen: Ein KI-generierter Kurzroman für Jugendliche” adlı kısa roman kullanılan dilin yapısı ve anlatım biçimi bakımından yapısal özellikler ile olay örgüsü, aktardığı duygusal derinlik bakımından içerik bağlamında incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Dijitalleşme, Yapay Zeka, Dijital Yayıncılık, Edebiyatın Dönüşümü, Yapay Zeka Destekli Yayınlar

Nörobilişimsel Poetika: Alman Edebiyatı Üzerine Çağdaş Bir Yaklaşım

Oğuzhan Turgay ÖZDEMİR[1]

[1]İstanbul Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: oozdemir@ogr.iu.edu.tr

Neurocomputational Poetics: How the Brain Processes Verbal Art (2023) adlı çalışmasında Jacobs, edebi eserlerin insan beynindeki estetik ve bilişsel işlemlerini daha iyi kavramak için, edebiyat araştırmacılarına disiplinlerarası bir yöntem sunmaktadır. Özellikle şiirsel ve sanatsal yazınların ritmik, anlamsal ve duygusal yönlerini ele alan bu teori, bu türdeki eserlerin okuyucuları nasıl etkilediğini nörobilimsel (sinirbilimsel) bir bakış açısıyla, bilişim araçlarının kullanımıyla gerçekleştirmektedir. Bu çalışmada, Jacobs modeli Alman edebiyatının bazı örnekleri üzerinden denenerek, modelin edebiyat analizinde faydalı olup olmayacağı, oluyorsa ne ölçüde olduğu veya olmadığı irdelenecektir. Yöntem olarak Jacobs' un sunduğu Sentiart adlı algoritma metinlere uygulanarak, kelimelerin değerleri hesaplanacak ve daha sonra bu hesaplama üzerinden eserlere bir yorum getirilecektir. Bu kuramın işlevselliği; Alman edebiyatının estetik, anlamsal karmaşıklık ve ritmik yapı zenginliği göz önünde bulundurulduğunda daha da artmaktadır. Örneğin, bu modelleme, Goethe'nin şiirlerinde görülen anlamsal yoğunluğun ve ritmik organizasyonun yeniden değerlendirilmesine yardımcı olabilir. Bu tür bir yaklaşım, okuyucuların kitapların hem kişisel hem de toplumsal düzeydeki sonuçlarını daha iyi takdir etmelerine ve metinle kurdukları ilişkiyi daha yakından tanımalarına yardımcı olabilir. Sonuç olarak, Nörobilişimsel Poetika teorisi hem metodolojik hem de analitik açılardan Alman edebiyatı çalışmaları için yeni bir paradigma sunmaktadır. Bu teori, edebi eserlerin estetik ve bilişsel yönlerini disiplinlerarası bir yöntemle ele alarak, alandaki boşluğu doldurmaya adaydır.

Anahtar Sözcükler: Alman Edebiyatı, nörobilişimsel poetika, estetik algı, anlamsal karmaşıklık, sinirbilim, edebi yorumlama

Nibelunglar Destanı ve *Dede Korkut Hikayeleri*'nde Vefa Motifinin Tasviri: Bir Karşılaştırma

Murat BAYRAM[1]

[1]İstanbul Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, İstanbul, Türkiye
E-mail: muratbayram6020@outlook.com

Bu çalışma, *Nibelunglar Destanı* ve *Dede Korkut Hikayeleri*'nde vefa motifinin temsilindeki benzerlikleri ve farklılıkları karşılaştırmalı bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, vefa motifinin her iki eserdeki kültürel, sosyal ve anlatısal bağlamlarda nasıl tanımlandığını, betimlendiğini ve değerlendirildiğini analiz etmektedir. Edebi temsiller ile toplumsal normlar arasındaki etkileşimleri ele alarak vefa motifinin evrensel önemine dikkat çekmektedir. Çalışma kapsamında öncelikle eserlere özgü sosyal normlar ve değerler çerçevesinde vefa kavramının tanımı yapılacaktır. Bu adımı, vefa motifini somutlaştıran karakterlerin incelendiği karakter analizi takip edecektir. Analizin odak noktası, vefanın eserde bir görev, erdem veya çatışma unsuru olarak nasıl temsil edildiğinin incelenmesidir. Son aşamada ise vefa motifinin her iki anlatıda olay örgüsü ve çatışma kurgusu üzerindeki işlevi değerlendirilecektir. Araştırmanın temel soruları, vefa motifinin *Nibelunglar Destanı* ve *Dede Korkut Hikayeleri*'nde nasıl tasvir edildiğini, iki eser arasında ne tür benzerlikler ve farklılıklar bulunduğunu, bu tasvirlerin ilgili kültürel ve sosyal bağlamları ne ölçüde yansıttığını ve vefa motifinin metinlerde hangi anlatısal işlevleri yerine getirdiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışmanın bulgularının *Nibelunglar Destanı*'ndaki vefa motifinin öncelikle hiyerarşik ve toplumsal odaklı olduğunu, *Dede Korkut Hikayeleri*'nde ise aile ve kabile bağlamında daha güçlü bir şekilde yer aldığını göstermesi beklenmektedir. Bu farklılıkların, ilgili kültürel ve sosyal arka planlara atfedilebileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte, analizin, vefa motifinin her iki eserde de merkezi bir anlatı işlevi olarak görüldüğünü ve evrensel bir erdem olarak çatışma yaratarak olay örgüsünü ilerlettiğini ortaya koyacağı varsayılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: *Nibelunglar Destanı*, *Dede Korkut Hikayeleri*, Vefa, Kültürlerarasılık, Karşılaştırmalı Edebiyat

Anlamın İzinde: Hans Magnus Enzensberger'in *Verteidigung der Wölfe gegen die Lämmer* Şiirine Yapısökümcü Bir Yaklaşım

Bahadır KAPLAN[1]

[1]Sakarya Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı, Sakarya, Türkiye
E-mail: bahadir.kaplan1@ogr.sakarya.edu.tr

Bu çalışmada, Hans Magnus Enzensberger'in *Verteidigung der Wölfe gegen die Lämmer* adlı manzum metninin, Jaques Derrida'nın yapısöküm kuramı ışığında çözümlenmesi amaçlanmaktadır. Anılan şiir, kuzular ve kurtlar arasındaki ahlâkî ikilikleri/ikili karşıtlıkları ters yüz ederek itaat, erk, yetke ve edilgenlik gibi kavramları sorgulayıcı bir tavırla ele alır. J. Derrida'nın "iz", "anlamın tespit edilemezliği" ve "ikili karşıtlıkların yapısökümü" terimleri bu çözümlemede başlıca metodolojik yaklaşımlar olarak kullanılmıştır. Çalışmanın ana problemi, geleneksel olarak ve üstelik basmakalıp bakış açısıyla masumiyeti simgeleyen kuzuların ve saldırganlık, güç ve otoriteyle ilişkilendirilen kurtların şiirsel metin yoluyla yeniden nasıl yorumlandığı ve anlamlandırıldığıdır. Bu bağlamda şu alt soruların da ele alınması elzem hale gelmiştir: 1) Şiirde kuzular ve kurtlar aracılığıyla somutlaştırılan ikili karşıtlık nasıl çözülmektedir? 2) Anılan şairin sosyal edilgenlik ve yetke eleştirisi, Derrida'nın "iz" kavramıyla nasıl yorumlanabilir? 3) Anlamın yeniden kurulması; okuyucu, metin ve bağlam etkileşimiyle nasıl gerçekleşir? Bu çalışmada nitel bir yöntem izlenmiş olup manzum metindeki dizeler tek tek ele alınmış ve anlamın bağlama göre değişkenlik gösterdiği ve böylelikle sabitlenemeyeceğinin altı çizilmiştir. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda şiir, Derrida'nın yapısöküm kuramının uygulanabileceği yazınsal bir alan oluşturur. Anlamın sürekli ertelenmesi ve anlamı sabitlemenin mümkün olmadığı Enzensberger'in şiirinde açıkça gözlemlenmiştir. Böylelikle çalışma, manzum metnin eleştirel biçimde çözümlenmesiyle Derrida'nın yapısöküm kuramını somut bir şekilde ortaya koymaktadır.

Anahtar Sözcükler: Yapısöküm, Anlamın Sabitlenemezliği, İz, Jaques Derrida, Hans Magnus Enzensberger

LİSANSÜSTÜ GERMANİSTİK ÖĞRENCİLERİ KONGRESİ:
Güncel Yönelimler ve Araştırma Perspektifleri
KONGRE PROGRAMI

13 MART 2025

09:00-09:10	**AÇILIŞ**
09:10-10:10	**I.OTURUM** **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Şebnem Sunar • **Hakan Dolan,** Hermann Hesse'nin *Siddhartha*'sında Mavi Çiçek: Romantik Bir Motifin Doğu Felsefesiyle Buluşması • **Merve Arslan,** Hastalığın Zamanı: Thomas Mann'ın *Büyülü Dağ* Eserinde Zaman Fenomenolojisi • **Uğur Eyboğlu,** Mann'dan Hesse'ye: *Büyülü Dağ* Ve *Demian* Romanlarının Alman Tini Sorunsalı Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi
10:10-10:20	**ARA**
10:20-11:20	**II.OTURUM** **Otur Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Şebnem Sunar • **Ayşenur Özkan Işık,** Grete Weil'in Anlatılarında Nasyonal Sosyalist Mekanizmalar: Hafıza ve Kültür Bağlamında Bir Çözümleme • **Fevzi Buğra Ceylan & İzzet Efe,** Adolf Hitler'i 80 Yıl Sonra Yeniden Yorumlamak • **Yunus Kınalı,** Renan Demirkan'ın Üç Şekerli Demli Çay Romanında Kültür Şoku
11:20-11:30	**ARA**
11:30-12:30	**III.OTURUM** **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Şebnem Sunar • **Serra Yılmaz As,** Doğa, Beden ve Toplum: Thomas Bernhard'ın *Düzelti* Adlı Eserinin Ekofeminist Bir Analizi • **Altan Tosuncuk,** Heinrich Böll'ün *Palyaço* Romanı Üzerinden Savaş Sonrası Alman Toplumunda Kimlik Sorunsalı • **Suna Yıldırım,** Thomas Melle'nin *Sickster* Romanında Neoliberalizm Olgusu: Byung-Chul Han'ın Kuramı Bağlamında Bir Okuma
12:30-13:00	**ÖĞLE ARASI**

13:00-14:15	**IV.OTURUM** **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. İrem Atasoy • **Betül Kocabey,** Sesin ve Sessizliğin Ötesinde: Jenseits der Stille Adlı Filmin Göstergebilimsel Çözümlemesi • **İhsan Tunay,** İnternet Memelerinde Alman Stereotipleri:"Ahlmann" Ailesi Üzerine Bir İnceleme • **Nevze Beşer,** Almanca ve Türkçedeki Zıtlık Bildiren Bağlaçlar-Karşılaştırmalı Bir Çalışma • **Eray Aydın,** Doğal Dil İşleme Modelleri Özelinde Ayrılabilen Fiillerin Dilbilgisel Özelliklerinin İncelenmesi
14:15-14:25	**ARA**
14:25-15:25	**V.OTURUM** **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. İrem Atasoy • **Gülsüm Köse,** OG Keemo'nun *Mann beisst Hund* Albümü: Hip Hop ve Medyalararasılığa Edebiyat Biliminden Bir Bakış • **Zeynep Karaca,** Edebi Ürün Ortaya Koyma Aşamasında Yeni Dönem: Dijital Yayıncılık • **Oğuzhan Turgay Özdemir,** Nörobilişimsel Poetika: Alman Edebiyatı Üzerine Çağdaş Bir Yaklaşım
15:25-16:25	**VI.OTURUM** **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. İrem Atasoy • **Murat Bayram,** *Nibelunglar Destanı* ve *Dede Korkut Hikayeleri*'nde Vefa Motifinin Tasviri: Bir Karşılaştırma • **Bahadır Kaplan,** Anlamın İzinde: Hans Magnus Enzensberger'in *Verteidigung der Wölfe gegen die Lämmer* Şiirine Yapısökümcü Bir Yaklaşım
16:25	**KAPANIŞ**

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ
ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI